

مبارزه بدون خشونت در افغانستان

مهدي مدير

تعبیر است، نزدیک شود. استفاده از این روشها، در هر مبارزه ی مسالمت آمیز و بدون خشونت که در بی تغییرات مسالمت آمیز سیاسی و اجتماعی است، معمول می باشد و جنبش روشنائی نیز با استفاده از این روشها می خواهد بر اصل دوری از خشونت تأکید کند و جامعه و سیاست افغانستان را به مسیری جدیدی هدایت کند؛ مسیری که خشونت در آن نفی می گردد و عدالت ستایش.

جدا از اینکه حرکت های همانند « جنبش روشنائی»، « انقلاب تبسم» و اعتراض به قتل فرخنده، چه اندازه موفق بوده اند و به اهداف اصلی شان رسیده اند و یا می توانند برسند؛ این حرکت ها، مبارزه ی بدون خشونت و رو بگرد عدم خشونت را به عنوان یک ارزش فرهنگی و سیاسی به مردم و شهروندان کشور آموزش می دهند و روشهای سیاسی خشونت آمیز را نفی می کنند.

تصویری که تا کنون از افغانستان به جهان ارائه شده است؛ تصویر خشونت بوده است. تصویرهای از جنگ های داخلی، طالبان، فرو ریختن بسودا، انتحار و انفجار، محکمه های صحرایی، تجاوز و گوش و بینی بریدن، بعنوان نمادهای افغانستان برای سایر شهروندان جهان از سوی رسانه ها ارائه شده است و آنها در ذهن شان افغانستان را کشوری سرشار از خشونت تصور می کنند. هرچند این تصویرها واقعیت های روزمره و خشونت پنهان در لابه های زیرین جامعه ما را بازتاب می دهند، اما برای تغییر این ذهنیت، باید در پی ارائه تصویر بدون خشونت از کشور و مردم خود باشیم.

جنبش روشنائی برای اولین بار گام بزرگی را در این راستا برداشته است و می خواهد به سازمان ملل، نهادهای بین المللی، کشورهای کمک کننده ی افغانستان و بالاخره به شهروندان سایر کشورهای جهان بگوید که مردم افغانستان نمی خواهد تاریخ خشونت بار، بر آنها تکرار گردد و بسا باورندیم بیه نافرمانی مدنی در پی تحقق عدالت اجتماعی و آوردن تغییرات اجتماعی و سیاسی هستند و هرگز از ابزارهای خشونت آمیز استفاده نخواهند کرد.

اما تغییر مسیر پروژه ی برق ۵۰۰ کیلو ولت ترکمنستان از مسیر بامیان-میدان وردک به مسیر سالنگ از سوی کابینه حکومت وحدت ملی، باعث شده است که صفحه تازه ای در مبارزات بدون خشونت در افغانستان باز شود و « جنبش روشنائی» شکل بگیرد.

جنبش روشنائی هرچند که در تداوم حرکت های قبلی است، اما تفاوت بنیادی آن، عوامل ظهور ایسن جنبش با حرکت های قبلی است. اعتراض به قتل فرخنده و مسافران هزاره، اعتراض به بی توجهی، کم کاری و ناتوانی حکومت در تأمین امنیت جان شهروندان و راههای مواصلاتی بود، اما جنبش روشنائی به نفی سیاسی می پردازد که باعث شده است سالها بخش بزرگی از مردم افغانستان از حقوق خود محروم باشند و از توسعه و انکشاف باز بمانند؛ سیاسی که ریشه در تعصب و بی عدالتی دارد. جنبش روشنائی به صراحت به نفی تعصب و بی عدالتی می پردازد و برای تأمین عدالت و از بین بردن تعصب، مبارزه بدون خشونت و مسالمت آمیز را در پیش گرفته است.

جنبش روشنائی تا کنون، فراگیر ترین جنبش اجتماعی در افغانستان است، علاوه بر اینکه یکی از اضلاع مثلث سنت قدرت در افغانستان از این جنبش حمایت می کند، شخصیت های سیاسی تأثیر گزار،

برده اند و همواره استفاده از خشونت بعنوان تنها روش رسیدن به خواست ها و مطالبات برای آنها تبلیغ شده است، اما تاریخ کشور نشان می دهد که خشونت نه تنها ما را به اهداف ما نزدیک نکرده است، بلکه باعث شده است که هزینه های انسانی و اقتصادی زیادی بپردازیم بدون اینکه دست آوردی داشته باشیم که بتوانیم به آن افتخار کنیم. پی بردن به این واقعیت تاریخی، ضرورت استفاده از روش های مسالمت آمیز را برای ما روشن می سازد.

ساختار سیاسی افغانستان و غیر دموکراتیک بودن قدرت و سیاست، کمتر مجال ظهور جنبش های مدنی و حرکت های بدون خشونت را، داده است، اما در بازنده سال اخیر، بسیاری از مردم افغانستان تلاش کرده اند که راههای مسالمت آمیز را برای رسیدن به اهداف شان بیاموزند و حرکت های مدنی و بدون خشونت را تجربه کنند. تجربه ها در این قسمت هرچند فراگیر نبودند، اما در نهادهای سازی اندیشه ی مبارزه بدون خشونت، مؤثر بودند. اعتراض به قتل فرخنده در آخرین روزهای سال ۱۳۹۳ و اعتراض به سربریدن هفت مسافر هزاره در زابل در بیستم عقرب سال ۱۳۹۴ که به « انقلاب تبسم» مشهور شد، نمونه های خوبی از تجربه ی حرکت های مدنی و بدون خشونت بودند.

خشونت بخش جدایی ناپذیر جهان امروزی شده است، ظهور گروه های افراطی و قدرت گرفتن شان در جهان، خشونت های فرقه ای و قومی، نابود کردن میراث های فرهنگی و یادبودهای تاریخ بشر، تنها چند نمونه از خشونت های جاری در جهان است. با این وجود، مبارزه بدون خشونت برای رسیدن به مقاصد اجتماعی و سیاسی، بیش از هر زمانی ضروری به نظر می رسد و تنها راه برای پرهیز از ترویج بیشتر خشونت. اصل «عدم خشونت» یا «مقاومت بدون خشونت»، یکی از مشهورترین شیوه های است که طرفداران تغییرات مسالمت آمیز آن را تبلیغ می کنند. این اصل استفاده از خشونت فیزیکی را برای ایجاد تغییرات اجتماعی و سیاسی ممنوع می کند. کمپاین های بسیاری در جهان تاکنون این شیوه را به کار گرفته اند تا با روش های ساده ای مثل نافرمانی مدنی، تغییرات بنیادین را بوجود بیاورند و به خواست های شان نزدیک شوند.

مهاتما گاندی، رهبر هند، یکی از مشهورترین چهره های سیاسی جهان است که توانست بدون استفاده از روش های خشونت آمیز استقلال هند را از بریتانیا بگیرد؛ شیوه ای که بعد از او بسیاری از انقلاب های جنبش و جنبش های اعتراضی از آن بهره گرفتند. گاندی نظر به تازه ای را به جهانیان عرضه کرد: « از راه های خوب برای هدف های خوب استفاده کنید.»

مقاومت بدون خشونت منجر به انقلاب گل رز در گرجستان (۲۰۰۳) و انقلاب نارنجی در اوکراین (۲۰۰۴) شده است. از دیگر جنبش ها و مقاومت های بدون خشونت می توان از انقلاب چین بلاروس و انقلاب یاس در تونس و مبارزه مخالفان کوبا یاد کرد. بسیاری از جنبش های طرفدار مبارزه بدون خشونت، روش های صلح آمیز را به عنوان یک راه مؤثر برای رسیدن به اهداف اجتماعی و سیاسی خود اتخاذ کرده اند، روشهایی همانند: راهیمایی های خیابانی، نافرمانی های مدنی، اعتراض از طریق برگزاری تئاترهای خیابانی، کنسرت های موسیقی، شعرخوانی، دیوارنویسی و سایر روش های مسالمت آمیز.

مردم افغانستان نیز سالها از خشونت رنج

گسترش بی اعتمادی با ادامه فضای متلهب کشور

محمد رضا هویدا

چندین روز از آغاز مسئله تغییر مسیر انتقال برق گذشته است. این مسئله به یکی از عمده ترین موضوعات در عرصه سیاست و اجتماع افغانستان تبدیل شده است. در اواسط این هفته هزاران تن در کابل در اعتراض به دولت تجمع کردند و یک هفته به دولت وقت دادند تا مصوبه کابینه در انتقال برق از سالنگ را باطل کرده و لین برق را به همان مسیری که شرکت تحقیق کننده تعیین کرده بود، ببرد. در حدود یک هفته ای که از این قضیه می گذرد، در چندین ولایت دیگر نیز مردم بیه خیابان ها آمده و تقاضای عدالت و انکشاف متوازن از دولت داشته اند که آخرین آن در هرات صورت گرفت.

این بحث از جدی ترین بحث ها در پارلمان کشور نیز بود. بحث های داغی در این زمینه در گرفت و وکلا هر کدام دلایل خود را گفتند و حتا عده ای با فراتر از دایره اخلاق و ادب گذاشتند و حرف های گفتمند که نباید می گفتند. در عین حال رئیس اجرائیه سکوتی کاملا استراتژیک در قبال این مسئله کرده است و برای چندین روز افغانستان را به قصد تاجیکستان ترک کرده است. رئیس جمهوری نیز از تاجیکستان به سوی لندن رفته تا در کنفرانس مبارزه با فساد در این شهر شرکت کند. بدین ترتیب انتظار حکومت این است که مردم و پارلمان روزهای متوالی درگیر در مسئله باشند که هر گشش باید به دست حکومت باز شود. نگهداشتن کشور در التهاب یک تصمیم که می توانست به صورت کاملا منطقی حل شود، برای حکومت چه دستاوردی می تواند داشته باشد؟ چه کسانی از این نوع رفتار سود می برند؟ در همین روزهای چند که مسئله توتاب مطرح بود، عده ای به نحوی سعی کرده اند تا بحث ها را از مسئله توزیع عادلانه امکانات و منابع و فرصت برای همه شهروندان منحرف ساخته و اقوام و مناطق کشور را درگیر در جدال با یکدیگر سازند. در حالی که بحث بسیاری از مردم این نبوده و نیست. فضای که به وجود آمده در صورت ادامه آن به هیچ صورت به نفع مردم و حکومت افغانستان نیست. کمیسیون سازی ها نیز نتیجه ای در افغانستان نداشته است. تا کنون هیچ کمیته ای در گذشته برای دستاورد قابل توجهی نداشته است. کمیسیون ها راه را هم کرده اند نه اینکه راه را نشان بدهند.

در التهاب نگهداشتن فضای سیاسی کشور فرصت را برای دشمنان افغانستان فراهم می سازد تا تجدید قوا کرده و به فکر ضربه زدن به مردم و دولت افغانستان باشند. بزرگترین دغدغه مردم افغانستان که امنیت است، توسط چنین اقداماتی صدمه خواهد خورد. دولت نباید در پشت کمیسیون ها و تصمیمات سهل انگارانه پنهان شود. دولت همان گونه که مردم را به عقلانیت فرا می خواند، بهتر است به حرف های عاقلانه مردم پاسخ دهد. در چنین مواردی نظیر قضیه توتاب که مردم در مقابل دولت می ایستند و طلب حق و عدالت می کنند، در حقیقت یک مشق جدی و مهم دموکراسی در حال جریان است و دولت نباید با اهمال کاری و وقت کشی به مصیبت مردم و ادامه فضای متشنج سیاسی ادامه دهد. دولت باید نشان دهد که نسبت به نظر و خواست مردم حساس است و در اسرع وقت پاسخ مردم را می دهد. در چنین حالی مردم به دولت اعتماد می کنند، تلاش می کنند تا فاصله های خود را با دولت کمتر کنند، و این بزرگترین سرمایه هر دولتی خواهد بود که مردم در کنارش باشد. اما اگر دولت مردان به بهانه های عزم سفر می کنند و مردم را در بلا تکلیفی می گذارند و زمینه های فاصله میان مردم و حکومت بیشتر می شود. این امیدواری وجود دارد که دولت مردان افغانستان بتواند با درک وضعیت جامعه افغانستان از این مشکل به راحتی عبور کند و فاصله اش با مردم را کمتر بسازد.

استرالیا و معضل بی پایان پناهجویان

حسین بهمن

مدت کوتاهی نخست وزیر استرالیا شده بود، توافقنامه ای را با پیترو اونیل نخست وزیر گینه نو امضا کرد که بر اساس آن، پاپوا گینه نو با نگهداری پناهجویان عازم استرالیا در اردوگاه های در خاک گینه موافقت کرد. دولت استرالیا هزینه احداث و نگهداری این مراکز را برعهده گرفت.

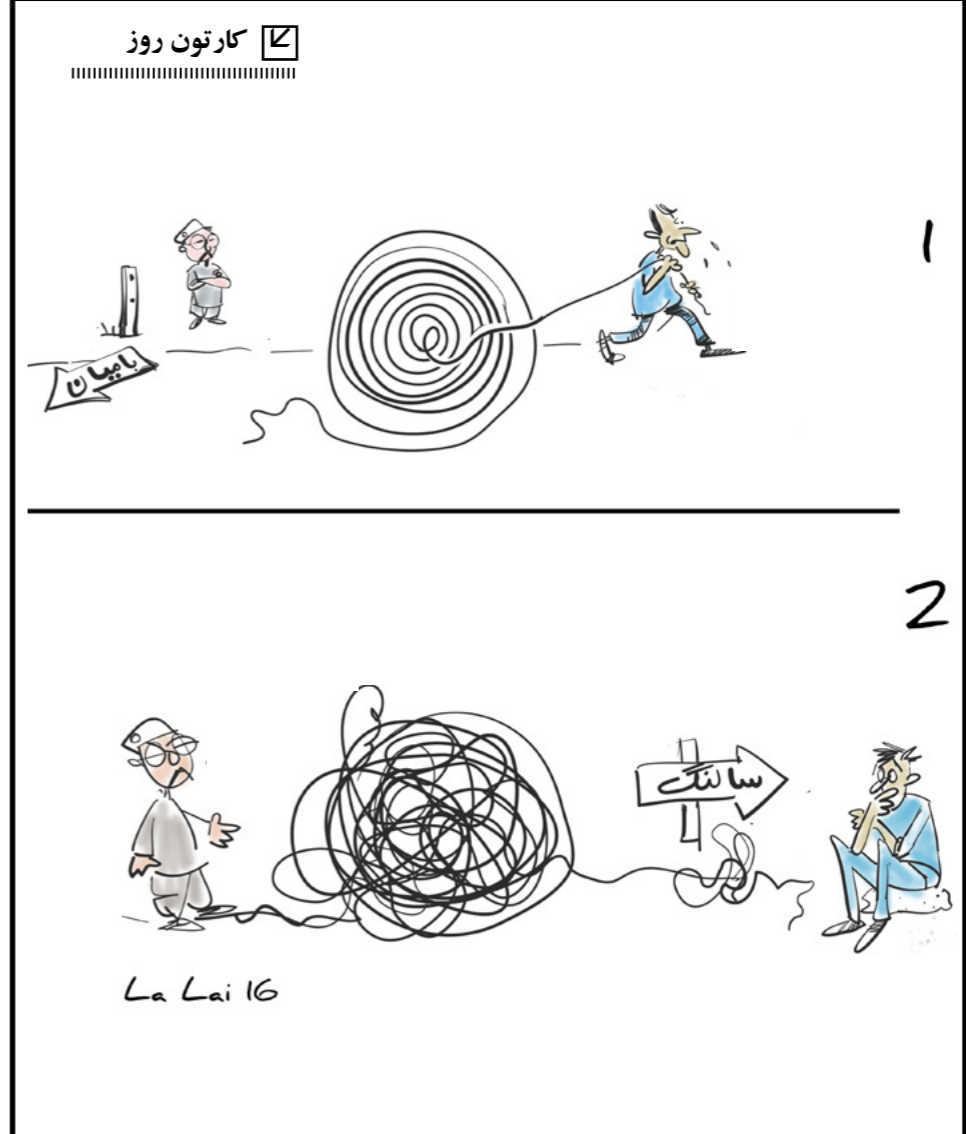
ازسویی هم به تازه گی حکومت استرالیا از بازگرداندن یک کشتی حامل پناهجویان غیرقانونی به کشور سریلانکا خبر داده است. پیترو داتون، وزیر امور مهاجرت استرالیا، گفته است که گروهی از پناهجویان که توانسته بودند هفته گذشته خود را به نزدیکی مجمع الجزایر «کوکوس» برسانند به سریلانکا بازگردانده شده اند. به گفته او قایتی که حامل ۱۲ پناهجو بود به حدود ۵۰۰ متری جزیره اصلی این مجمع الجزایر رسیده بود. مجمع الجزایر کوکوس در منطقه ای بین سریلانکا و سواحل غربی استرالیا واقع است.

آقای داتون گفت که تمام پناهجویان که سریلانکایی بودند روز جمعه به سریلانکا بازگردانده شدند. وی گفت که در طول سال جاری تاکنون مقامات سه قایق پناهجویان را متوقف کرده اند. اما او درباره دو قایق دیگر جزئیاتی ارائه نداد. حکومت استرالیا میگوید که تمامی این سختگیرها به خاطر این است که دیگر پناهجویان در مسیر استرالیا جانپاشانرا از دست ندهند. به اساس گزارشها دستکم از سال ۲۰۰۰ میلادی تا اواخر سال ۲۰۱۳ حدود پانزده صد پناهجو در مسیر استرالیا جانپاشانرا از دست داده اند اما از سال ۲۰۱۳ به بعد به گفته مقامات استرالیا هیچ پناهجویی در مسیر استرالیا جانش را از دست نداده است. حکومت استرالیا استدلال میکند که حفظ جان پناهجویان برای این کشور اولویت ویژه دارد و بهمین دلیل این کشور ناگزیر شده است که با پناهجویان که به صورت غیرقانونی به این کشور می آیند برخورد کند. از سال دو هزار و سیصد و میلادی تا کنون که حکومت استرالیا عملیات حفاظت از مرزهای این کشور را روی دست گرفته است هیچ کشتی حامل پناهجویان موفق نشده است که از سواحل استرالیا بشود. این در حالیست که از سال ۲۰۰۸ تا اواخر سال ۲۰۱۳ حدود پنجاه هزار پناهجو به صورت غیرقانونی وارد استرالیا شده بودند. حکومت استرالیا میگوید که درخواست های پناهنده گی حدود بیست و هشت هزار تن از این پناهجویان تا اکنون بدون بررسی باقی مانده است.

با اینهم هنوز به درستی معلوم نیست که پناهجویان کبم مانوس که تعداد آنان به هشتصد و پنجاه نفر میرسد به کدام کشور منتقل خواهد شد. استرالیا طی دستکم چهل سال گذشته یکی از محبوب ترین مقصد برای پناهجویان بوده است اما پناهجویان طی این مدت همواره سعی کرده اند که به صورت غیرقانونی و با استفاده از کشتی وارد استرالیا شوند. از دهه ۱۹۸۰، عزیمت پناهجویان قایق سوار به استرالیا آغاز شد و در دهه ۱۹۹۰ شدت گرفت. در واکنش به این روند، دولت استرالیا اعلام کرد که کسانی که به این کشور منتقل شوند، ازسویی هم پیترو داتون وزیر مهاجرت و سرحدات استرالیا گفته است که در صورت لزوم حکومت استرالیا حاضر است زمینه انتقال پناهجویان کبم مانوس را به کبم نارو نیز مورد ارزیابی قرار دهد. هرچند وضعیت زنده گی پناهجویان در کبم نارو نیز به هیچ وجه بهتر از کبم مانوس نیست. سازمان ملل متحد و نهادهای مدافع حقوق بشر بارها از حکومت استرالیا بیه دلیل نگهداری پناهجویان در کبم مانوس و نارو انتقاد کرده و از این کشور خواسته اند که این کبم ها را مسدود کنند. وضعیت رفاهی درین دو کبم برای پناهجویان به شدت نگران کننده است. طی هفته های اخیر دستکم دو پناهجو به دلیل ایهام در سرنوشت شان و وضعیت بد رفاهی، در کبم نارو دست به خود سوزی زده اند.

در این کشور بمانند اما مسئولیت بقیه پناهجویان بعهده حکومت استرالیا است. در واکنش به این درخواست حکومت گینه نو، حکومت استرالیا یکبار دیگر تأکید کرده است که پناهجویانی که در کبم مانوس بسر میبرند هرگز شانس ورود به استرالیا را نخواهند داشت. حکومت استرالیا میگوید پناهجویانی که در کبم مانوس هستند دو گزینه بیشتر ندارند یا اینکه به کشور خود شان برگردند و باهم در کشور سومی منتقل خواهند شد. این در حالیست که گمانه زنیهای وجود داشتند که گویا دادگاه عالی استرالیا خواهان بازگرداندن پناهجویان از کبم مانوس به داخل استرالیا هست اما حکومت استرالیا میگوید که این پیشنهاد دادگاه عالی استرالیا برای حکومت استرالیا خوشایند نیست. نخست وزیر تأکید کرد که هیچ پناهجویی از کبم مانوس به داخل استرالیا منتقل نخواهند شد. مالکوم ترنبل نخست وزیر استرالیا در پاسخ به سوالی که ایسا پناهجویانی که در کبم مانوس هستند شانس ورود به استرالیا دارند یا نه گفت: «مطلقا نه، من میخواهم این موضوع را خوب روشن کنم، پناهجویانی که در کبم مانوس هستند هرگز به استرالیا منتقل نخواهند شد. آنان میتوانند به کشورهای خودشان برگردند و باهم در کشور سومی یکبار دیگر قاچاقبران انسان به شغل انتقال غیرقانونی پناهجویان به استرالیا مبادرت ورزند. من میخواهم بصورت واضح بگویم

با وجود که دوهفته از حکم دادگاه عالی گینه نو مبنی بر غیرقانونی بودن کبم مانوس میگذرد، سرنوشت پناهجویانی که درین کبم نگهداری میشوند تا اکنون در هاله ای از ایهام قرار دارد. دو روز پس از این حکم حکومت گینه از استرالیا خواست که فکری پناهجویانی که در کبم بسر میبرند را بکند. پیترو اونیل، نخست وزیر پاپوا گینه نو گفت که حکومت وی ناگزیر است حکم دیوان عالی را اجرا کند و بهمین دلیل از استرالیا خواست تا پناهجویان را از کبم مانوس به مکان خارج از خاک این کشور منتقل کند. آقای اونیل همچنین گفت انعده پناهجویانی که مایل به کسب پناهنده گی و زندگی در پاپوا گینه نو باشند می توانند

روزنامه افغانستان از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید. هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد. مقالات وارده بازگردانده نمی شود. مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله بیاتگر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد.

روزنامه افغانستان بخش دری و پشتوی روزنامه اوت لوک افغانستان است.

www.dailyafghanistan.com
Email: thedailyafghanistan@yahoo.com

صاحب امتیاز: دکتر حسین یاسا
مدیر مسول: محمد رضا هویدا
سردبیر: حفیظ الله زکی
کاریکاتوربست: خالق علی زاده

دربارین: علی اصغر زاهدی، مصطفی جعفری
مسئول وب سایت: غلام عباس اسلان

آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۱۲۷

